

Εισιτήριες εξετάσεις 1993 στα ΑΕΙ και ΤΕΙ

Παρατηρήσεις - συμπεράσματα - προτάσεις

του Α. Ζ. Φραγκίσκου

Το Δεκέμβριο του 91, με σχόλιό μου στο περιοδικό «Ορυκτός Πλούτος», αναφέρθηκα στον κατατρεγμό, αν όχι αφανισμό, της μεταλλευτικής βιομηχανίας στη χώρα μας.

Περίμενα περισσότερη ανταπόκριση στην αγωνία μου, με άρθρα, απόψεις και προτάσεις, ακόμη και με κινητοποιήσεις του κλάδου. Υπάρχουν πολλοί πεπειραμένοι και καταξιωμένοι μηχανικοί, που οι κρίσεις τους θα επηρέαζαν ή ακόμη και θα διαμόρφωναν μια κάποια προοπτική.

Περίμενα επίσης κάτι περισσότερο από τους συναδέλφους στο Πολυτεχνείο μας, στην Κρήτη και από τα ΤΕΙ Κοζάνης.

Τότε, μόνο η «Εστία» πήρε το μήνυμα κι εκφράστηκε στον ίδιο τόνο, ενώ ο κ. Νικολετόπουλος στην «Καθημερινή» ανέπτυξε μια δική του άποψη.

Το άρθρο μου εκείνο, κάλυψε τη μια πλευρά του προβλήματος, γιατί ανησυχητικά είναι τα μηνύματα από την άλλη πλευρά, δηλ. τον αντίστοιχο χώρο της παιδείας.

Είναι σηματοδοτικό ότι κάθε χρόνο οι βάσεις στις εισιτήριες εξετάσεις στα ΑΕΙ και ΤΕΙ, που έχουν σχέση με τη μεταλλευτική βιομηχανία, ήταν συνήθως σε χαμηλά επίπεδα. Εφέτος όμως, παραέγινε το κακό.

Στα ΑΕΙ τις λιγότερες μονάδες συγκέντρωσαν οι υποψήφιοι του τμήματος «Ορυκτών Πόρων» Κρήτης με 3800 μονάδες και στα ΤΕΙ, το αντίστοιχο στους Τεχνολόγους Ορυχείων της Κοζάνης με 2954 μονάδες.

Οι μονάδες αυτές αντιστοιχούν χονδρικά (αν διαιρεθούν με 320) σε βαθμούς επιτυχίας 11.8 και 9.23 αντίστοιχα (που δεν αλλάζουν πολύ κι αν ληφθούν υπόψη οι συντελεστές).

Στο Ε.Μ.Π. τις χαμηλότερες μονάδες συγκέντρωσαν οι υποψήφιοι στους τοπογράφους μηχανικούς με 4173 έναντι των 4233 του τμήματός μας. Αυτό όμως οφείλεται και στον μεγάλο αριθμό εισαγομένων που είναι 110 έναντι των 70 των δικών μας.

Αν προσέξει όμως κανείς τις αντίστοιχες μέγιστες μονάδες, θα διαπιστώσει ότι το τμήμα μας είναι χαμηλότερα με 4651, έναντι των 5215 των Τοπογράφων.

Ανεξάρτητα από τη χορήγηση διπλωμάτων σε μηχανικούς ή τεχνολόγους που δεν θα βρουν δουλειά, ανεξάρτητα από κάθε άλλη κοινωνική επίπτωση, το φαινόμενο αυτό είναι πολύ ανησυχητικό.

Μπορεί καμιά φορά οι «έσχατοι να γίνονται πρώτοι» (άλλωστε έχουμε τέτοια παραδείγματα από το τμήμα μας), αλλά η πραγματικότητα είναι μια: «στα τμήματα αυτά εισάγονται στατιστικά οι σπουδαστές και με χαμηλότερη προπαίδευση».

Αλλά το επάγγελμα του μηχανικού Μεταλλείων ή Μεταλλουργού ή και του Τεχνολόγου Ορυχείων (ύστερα μάλλον από επαγγελματικά δικαιώματα που αποκτούν) είναι ένα από τα πιο δύσκολα και υπεύθυνα.

Οι επιστημονικές και τεχνολογικές γνώσεις πρέπει να είναι σε υψηλό επίπεδο, ώστε μαζί με την εμπειρία, να δημιουργούν το μηχανικό με προοπτικές επιτυχίας στην πράξη, στην έρευνα ή στην εκπαίδευση.

Κι αυτό πετυχαίνεται από τις εκπαιδευτικές δυνατότητες του ΑΕΙ και ΤΕΙ (που ελέγχονται) και από τις δυνατότητες που έχουν οι δέκτες, δηλ. οι σπουδαστές (που δεν ελέγχονται).

Και βέβαια, όταν οι δέκτες είναι χαμηλότερου επιπέδου γνώσεων, περιορίζονται και οι δυνατότητες αφομοίωσης αυτών που διδάσκονται, όσο υψηλό και αν είναι το επίπεδο σπουδών των Ιδρυμάτων.

Όταν, σε σύγκριση με τους υποψηφίους των Χημικών Μηχανικών του Ε.Μ.Π. με μονάδες 5730 μέγιστες και 4879 ελάχιστες (για 140 θέσεις), δηλ. με βαθμούς 17.9 - 15.1,

Ο Α. Φραγκίσκος είναι καθηγ. στο Τμ. Μηχ/κών Μεταλλείων Μεταλλουργών Ε.Μ.Π.

φοβάμαι ότι οι δικοί μας, με 4651-4233, δηλ. 14, 5-13,2 υπολείπονται κατά πολύ.

Πώς μπορεί να συγκριθεί ο χαμηλότερος του τμήματος Χημικών Μηχανικών, με βαθμό 15,1 με τον καλύτερο από τους δικούς μας, με βαθμό 14,1, σε διπλάσιο αριθμό εισαγομένων (140 έναντι 70) και στα ίδια θέματα εξέτασης.

Το φαινόμενο δεν είναι τυχαίο. Υπάρχουν οι αιτίες και οι εξηγήσεις. Συνδέονται με την επαγγελματική αποκατάσταση και με το σύστημα των εξετάσεων.

Ο υποψήφιος σπουδαστής δεν οδηγείται, συνήθως, στην επιλογή του από κάποια έφεση ή γνώση ή ακόμη ύστερα από ένα σωστό προσανατολισμό, αλλά από την προοπτική της επαγγελματικής αποκατάστασης. Ο υποψήφιος σπουδαστής, συνδυάζει έτσι, την προτίμησή του με τις δυνατότητές του για δουλειά, όταν πάρει το δίπλωμα.

Γι' αυτό σήμερα οι ηλεκτρολόγοι με την προοπτική της πληροφορικής έπιασαν 18,4 - 16,4. Αυτοί είναι και οι καλύτεροι (για το Ε.Μ.Π.).

Οι άλλοι, με κάποια σειρά προτίμησης, διανέμονται μέσα στις επιλογές της δέσμης, του τόπου και του ιδρύματος, μια και ο σκοπός τους είναι να μπουν σ' ένα ΑΕΙ και ΤΕΙ, κι ως είναι όποια, οπουδήποτε ή όποιο.

Κάποτε ρώτησα ένα σπουδαστή, που ίσως ερχόταν μόνο στις εξετάσεις, «πως βρέθηρες στους μεταλλειολόγους αφού δεν δείχνεις κανένα ενδιαφέρον» και απάντησε «και ποιός σας είπε ότι εγώ ήθελα ή θέλω να σπουδάσω μεταλλειολόγος. Γι' αλλού σκόπευα κι αλλού βρέθηκα. Σπουδάζω για να πάρω ένα δίπλωμα. Δεν μ' αρέσει καθόλου το επάγγελμα του μεταλλειολόγου».

Κι όμως, ο νέος αυτός διάβαζε, δεν ξέρω πόσο παρακολουθούσε, έδινε εξετάσεις και κάποια μέρα έγινε διπλωματούχος σ' ένα επάγγελμα που δεν το διάλεξε και δεν του αρέσει.

Άλλοτε πάλι, ένας άλλος σπουδαστής, απάντησε «ποιά η διαφορά αν τελειώσω με τους πρώτους ή με τους τελευταίους; Και στις δυο περιπτώσεις δεν θα βρω δουλειά. Γιατί να κουράζομαι άδικα».

Έχω αφιερώσει πολλές ώρες στην προσπάθεια να τους περάσω το μήνυμα και τη σημασία που έχει η σωστή και

πλήρης μάθηση για το μηχανικό. «Άλλο οι σπουδές και άλλο να βρεις δουλειά». «Γίνε καλός μηχανικός και δεν θα χαθείς». Στους νέους όμως αυτό ακούγεται «κουφό» - με τη δική τους λέξη - όταν το φάσμα της ανεργίας είναι αποτυπωμένο στο δίπλωμά τους.

Και είναι φυσικό. Όταν για θέσεις εργασίας που μετρώνται στα δάκτυλα, αποφοιτούν κάθε χρόνο 210 μηχανικοί και τεχνολόγοι.

Το τμήμα μας, εδώ και πολλά χρόνια, ακόμη στις εποχές με τις πιο ευνοϊκές προοπτικές για τη «μεταλλεία» και για θέσεις εργασίας, ζητούσε κάθε χρόνο 25 (τελευταία 20) υποψήφιους σπουδαστές. Η πολιτεία, χωρίς καμιά μελέτη, αιτιολόγηση, σκοπό ή προοπτική, τις έκανε 70. Και δεν έφτανε μόνο αυτό. Στηριγμένη σε λαθεμένες εισηγήσεις, ίδρυσε στο Πολυτεχνείο Κρήτης τμήμα Μηχανικών Ορυκτών Πόρων, απροσδιορίστου ακόμη επαγγελματικού χώρου, αλλά δηλώνουν μεταλλειολόγοι με 40 θέσεις και στα ΤΕΙ Κοζάνης τμήμα «Τεχνολόγων Ορυχείων» με 100 θέσεις. Στα ΤΕΙ μάλιστα, προτίθεται να δώσει επαγγελματικά δικαιώματα τέτοια που οι μηχανικοί μεταλλείων θα περιοριστούν στα επιτελικά γραφεία για ανύπαρκτες μελέτες, στα εργαστήρια έρευνας ή θα προσπαθήσουν να ενταχθούν στο ΔΕΠ των ΑΕΙ.

Και στις δύο περιπτώσεις αντέδρασα χωρίς επιτυχία. Είναι ενδιαφέρον να διαβάσει κανείς την επιχειρηματολογία του κ. Δελίδη για την Ίδρυση των Τεχνολόγων Ορυχείων στα ΤΕΙ Κοζάνης και τη δική μου (ως αντιπρύτανης τότε 1987) στο Σ.Τ.Ε. (είναι γνωστή η αντίδρασή μου και για το Τμήμα Ορυκτών Πόρων Κρήτης- Μεταλ. Χρονικά, Τεύχος 57 - 1984).

Δυστυχώς δικαιώθηκα. Η καθίζηση της μεταλλευτικής δραστηριότητας στον Ελλαδικό χώρο, είναι πραγματικότητα και η ανεργία, όλων των αποφοίτων, εφιαλτική.

Γι' αυτό οι καλοί φεύγουν με υποτροφίες για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό, διαπρέπουν και δεν ξαναγυρίζουν, ή παραμένουν για τον ίδιο σκοπό στο Πολυτεχνείο μας με 50.000 δρχ. χρηματική ενίσχυση!!

Αφοσιώνονται με ζήλο στο διδακτορικό, αλλά στο διάστημα αυτό της αναδουλειάς, περιμένουν την ευκαιρία. Πολλοί από αυτούς με το πενιχρό βοήθημα, διακόπτουν την έρευνα και τις σπουδές, για μια καλύτερη προσφορά, συνήθως ετεροασχόλησης.

Υποψήφιος διδάκτορας με 50.000 δρχ. το μήνα, έπιασε δουλειά σε εταιρεία υπολογιστών (ήταν πολύ καλός με τους υπολογιστές) με 300.000 δρχ. το μήνα. Ποιός θα έμενε με τις 50.000 και ποιά θα ήταν η διαφορά γι' αυτόν μετά από ένα χρόνο με το διδακτορικό στο χέρι;

Στη συνέχεια, ρίχνοντας μια ματιά και σ' άλλα αποτελέσματα, μου έκανε εντύπωση και το σημειώνω, η υψηλή βαθμολογία σε γιατρούς και δικηγόρους και η χαμηλή βαθμολογία σ' όλα τα τμήματα που ασχολούνται με τη γη και το περιβάλλον. Δεν νομίζω ότι χρειάζονται άλλα σχόλια.

Εδώ πια είναι πιο εμφανής η ελλειψή επαγγελματικού προσανατολισμού στους νέους μας, αφού -όπως φαίνεται- όλοι επιλέγουν τους κλάδους αυτούς για σανίδα σωτηρίας. Δεν είναι ο στόχος τους -γιατί θα είχαν ανεβασμένες βάσεις- αλλά η διεξόδος του βολέμματος σε κάποιο ΑΕΙ ή ΤΕΙ.

Υπάρχουν βέβαια και εξαιρέσεις, δηλ. υποψηφίων που ξέρουν τι θέλουν και τι επιδιώκουν και που δίνουν δύο και τρεις φορές εξετάσεις για να πετύχουν το σκοπό τους.

Τελειώνοντας, για να μη μείνω μόνο με τις παρατηρήσεις, σε γενικό πλαίσιο και συμπερασματικά νομίζω ότι πάσχει το σύστημα εισιτηρίων εξετάσεων που βοηθιέται από τον ανύπαρκτο επαγγελματικό προσανατολισμό και την άκρατη επιθυμία (που πολλές φορές επιβάλλεται) των νέων για τις ανώτερες σπουδές.

Δεν ξέρω πόσο μπορεί να επηρεάσω σε μια νέα δομή των εισιτηρίων εξετάσεων, αλλά πιστεύω ότι θα βοηθούσε:

1. Ο καθορισμός του αριθμού των εισαγομένων στα ΑΕΙ και ΤΕΙ να γίνεται με βάση μακροχρόνιου προγραμματισμού για τις ανάγκες της οικονομικής ανάπτυξης με τις αντίστοιχες θέσεις εργασίας.
2. Η ίδρυση τμημάτων, που είναι απαραίτητα για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας και συγχώνευση ή κατάργηση άλλων που δεν προσφέρουν τίποτα.
3. Ο συστηματικός επαγγελματικός προσανατολισμός στα Λύκεια, για να βοηθήσει τους νέους να επιλέξουν το επάγγελμα που θα ακολουθήσουν.

4. Η συγκεκριμένη επιλογή από τον υποψήφιο, της επιστήμης (επάγγελμα) που θέλει να σπουδάσει.

5. Η βελτίωση του συστήματος των εξετάσεων (κρίση και όχι αποσθήιση).

Οι βασικές αυτές αρχές, που χρειάζονται εμπειρισταμένη μελέτη για να υλοποιηθούν, είναι φυσικό να ελαττώσουν τον αριθμό των εισαγομένων στα ΑΕΙ και ΤΕΙ με άμεσο κοινωνικό αντίκτυπο. Μπορεί να υπάρξουν αντιδράσεις, γιατί η μόρφωση δεν αποτελεί δικαίωμα μόνο για τους λίγους, αλλά άλλο η μόρφωση και η ανύψωση του πνευματικού επιπέδου του ανθρώπου και άλλο η επαγγελματική «επιμορφωμένη» ανεργία.

6. Ενημέρωση των νέων για τις δυνατότητες επαγγελματικής αποκατάστασης στην επιστήμη που επέλεξαν.

7. Η ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών με προσανατολισμό τις σύγχρονες τάσεις της επιστήμης και της τεχνολογίας.

8. Συστηματική λειτουργία ανοιχτών πανεπιστημίων, όχι για να αποφοιτούν επαγγελματίες-άνεργοι, αλλά για την ευρύτερη επιμόρφωση του λαού.

